OFFERYNNAU STATUDOL CYMRU

2005 Rhif 3364 (Cy.261)

LLYWODRAETH LEOL, CYMRU

Rheoliadau Tribiwnlysoedd Prisio (Cymru) 2005

Wedi'u gwneud - - 6 Rhagfyr 2005

Yn dod i rym yn unol â rheoliadau 1(2), (3) a (4)

Mae Cynulliad Cenedlaethol Cymru drwy arfer y pwerau a roddwyd iddo dan adrannau 140(4) a 143(1) a (2) o, a pharagraffau 1, 3 i 8, 11, 12 a 14 i 16 o Atodlen 11 i Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1988(**1**), ac yn dilyn ymgynghori â'r Cyngor ar Dribiwnlysoedd fel sy'n ofynnol o dan adran 8 o Ddeddf Tribiwnlysoedd ac Ymchwiliadau 1992(**2**), drwy hyn yn gwneud y Rheoliadau canlynol:

RHAN I

Cyffredinol

Enw a dyddiad cychwyn

1.—(1) Enw'r Rheoliadau hyn yw Rheoliadau Tribiwnlysoedd Prisio (Cymru) 2005.

(2) Ac eithrio rheoliad 4, daw rheoliadau 1 i 21 o'r Rheoliadau hyn i rym ar 3 Ionawr 2006.

(3) Daw rheoliadau 4, 22 a 23 o'r Rheoliadau hyn i rym ar 14 Chwefror 2006.

(4) Daw rheoliadau 24 i 42 o'r Rheoliadau hyn i rym ar 15 Chwefror 2006.

Cymhwyso

2. Mae'r Rheoliadau hyn yn gymwys i Dribiwnlysoedd yng Nghymru yn unig.

Dehongliad

3.—(1) Yn y Rheoliadau hyn, oni fynna'r cyd-destun fel arall—

ystyr "apêl" ("*appeal*") yw apêl o dan—

(a) adran 16 (Apeliadau: cyffredinol) a pharagraff 3 o Atodlen 3 (cosbau) i Ddeddf 1992;

(**1**) 1988 p.41. *Gweler*O.S. 1999/672. Mae swyddogaethau'r Ysgrifennydd Gwladol o dan adrannau 140(4) a 143(1) a (2) o, a pharagraffau 1, 3 i 8, 11, 12, 14 i 16 o Atodlen 11 i Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1988, cyn belled ag y gellir eu hymarfer mewn perthynas â Chymru, yn cael eu trosglwyddo i Gynulliad Cenedlaethol Cymru gan Orchymyn Cynulliad Cenedlaethol Cymru (Trosglwyddo Swyddogaethau) 1999.

(**2**) 1992 p.53.

(b) rheoliadau a wnaed o dan adran 24 o Ddeddf 1992 (**3**);

(c) rheoliadau a wnaed o dan adran 55 o Ddeddf 1988(**4**);

(ch) paragraff 4 o Atodlen 4A (Rhybuddion i Gwblhau) i Ddeddf 1988 (a elwir yn y Rheoliadau hyn yn "apêl yn erbyn rhybudd i gwblhau");

(d) paragraff 5C o Atodlen 9 (Cosbau Sifil) i Ddeddf 1988; ac

(dd) adran 45 o'r Ddeddf Draenio Tir 1991(**5**);

ystyr "ardal" ("*area*") yng nghyswllt Tribiwnlys, yw'r ardal y sefydlir tribiwnlys ar ei chyfer gan reoliad 11;

ystyr "awdurdod bilio" ("*billing authority*") yw awdurdod bilio fel y'i diffinnir yn adran 1(2) o Ddeddf 1992;

ystyr "Cadeirydd" ("*Chairperson*") yw Cadeirydd Tribiwnlys Prisio a benodir o dan reoliad 15;

ystyr "cosb" ("*penalty*") yw cosb a osodir o dan baragraff 1 o Atodlen 3 i Ddeddf 1992;

ystyr "Cyfarwyddwr" ("*Director*") yw Cyfarwyddwr Cyngor Llywodraethu Gwasanaeth Tribiwnlys Prisio Cymru a benodir o dan reoliad 10;

ystyr "Cyngor Llywodraethu" ("*Governing Council*") yw Cyngor Llywodraethu Gwasanaeth Tribiwnlys Prisio Cymru a sefydlwyd dan reoliad 6;

ystyr "Deddf 1988" ("*the 1988 Act*") yw Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1988;

ystyr "Deddf 1992" ("*the 1992*") yw Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992;

ystyr "Dirprwy Gyfarwyddwr" ("*Deputy Director*") yw Dirprwy Gyfarwyddwr Cyngor Llywodraethu Gwasanaeth Tribiwnlys Prisio Cymru a benodir o dan reoliad 10;

ystyr "Gwasanaeth Tribiwnlys Prisio Cymru" ("*Valuation Tribunal Service for Wales*") yw'r Gwasanaeth Tribiwnlys Prisio Cymru a sefydlir o dan reoliad 5;

ystyr "hen Dribiwnlys" ("*old Tribunal*") yw Tribiwnlys Prisio yng Nghymru a oedd yn bodoli yn union cyn 15 Chwefror 2006;

ystyr "hysbysiad am apêl" ("*notice of appeal*") yw hysbysiad o dan reoliad 27(1);

ystyr "hysbysiad cwblhau" ("*completion notice*") yw hysbysiad o dan Atodlen 4A i Ddeddf 1988 fel y'i cymhwysir at ddibenion Rhan 1 o Ddeddf 1992 (Treth Cyngor: Cymru a Lloegr);

ystyr "Llywydd" ("*President*") yw Llywydd Tribiwnlys Prisio a benodir o dan reoliad 14;

ystyr "rhestr" ("*list*") yw rhestr brisio a luniwyd o dan adran 22 o Ddeddf 1992;

ystyr "swyddog rhestru" ("*listing officer*") mewn perthynas ag apêl, yw'r swyddog a benodir o dan adran 20 o Ddeddf 1992 ar gyfer yr awdurdod lle y saif yr annedd y mae'r apêl yn ymwneud â hi;

ystyr "Tribiwnlys" ("*Tribunal*") yw aelodau Tribiwnlys a gynhaliwyd yn unol â Rhan 5 o'r Rheoliadau hyn at ddibenion penderfynu ar apêl; ac

ystyr "Tribiwnlys Arbennig" ("*Special Tribunal*") yw Tribiwnlys a sefydlir o dan reoliad 25(5), (7) neu (8);

ystyr "Tribiwnlys Prisio" ("*Valuation Tribunal*") yw Tribiwnlys Prisio a sefydlir o dan reoliad 11.

(2) Caiff unrhyw hysbysiad sydd i'w gyflwyno i unrhyw berson yn rhinwedd unrhyw ddarpariaeth yn y Rheoliadau hyn, gael ei gyflwyno drwy'r post.

(**3**) *Gweler*O.S. 1993/290.
(**4**) *Gweler*O.S. 1993/291.
(**5**) 1991 p.59.

(3) Mae'r cyfeiriadau at reoliadau ac Atodlenni yn gyfeiriadau at reoliadau ac Atodlenni i'r Rheoliadau hyn, oni nodir yn wahanol.

Dirymu

4. Dirymir y canlynol—

(a) Rheoliadau'r Tribiwnlysoedd Prisio (Cymru) 1995(**6**);

(b) rheoliadau 1 i 5 o Reoliadau'r Tribiwnlysoedd Prisio (Diwygiadau) (Cymru) 2001(**7**); a

(c) Rheoliadau Tribiwnlysoedd Prisio (Cymru) (Diwygiadau) 2004(**8**).

RHAN II

Sefydlu'r Gwasanaeth Tribiwnlys Prisio Cymru, ei Gyngor Llywodraethu a'r Tribiwnlysoedd Prisio

Sefydlu'r Gwasanaeth Tribiwnlys Prisio Cymru a'i Gyngor Llywodraethu

5. Ar 3 Ionawr 2006 sefydlir Gwasanaeth Tribiwnlys Prisio Cymru. Bydd Gwasanaeth Tribiwnlys Prisio Cymru'n cynnwys y Tribiwnlysoedd Prisio a sefydlir o dan reoliad 11.

6. Ar 3 Ionawr 2006 sefydlir Cyngor Llywodraethu ar gyfer Gwasanaeth Tribiwnlys Prisio Cymru.

7. Yn ddarostynedig i reoliadau 19 a 20 bydd swyddogaethau Gwasanaeth Tribiwnlys Prisio Cymru dan y Rheoliadau hyn yn cael eu gweithredu ar ei ran gan ei Gyngor Llywodraethu.

Aelodaeth Cyngor Llywodraethu Gwasanaeth Tribiwnlys Prisio Cymru

8. Aelodaeth y Cyngor Llywodraethu fydd:

(a) Llywyddion y Tribiwnlysoedd Prisio yng Nghymru a benodir yn unol â rheoliad 14;

(b) unrhyw berson a benodir gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru dan reoliad 9.

9. Caiff Cynulliad Cenedlaethol Cymru benodi un person i fod yn aelod o'r Cyngor Llywodraethu.

Penodi Cyfarwyddwr a Dirprwy Gyfarwyddwr y Cyngor Llywodraethu

10.—(1) Yn ddarostynedig i baragraff (2), o fewn y cyfnod a bennir, rhaid i aelodau'r Cyngor Llywodraethu, yn unol â darpariaethau canlynol y rheoliad hwn, benodi person i fod yn Gyfarwyddwr y Cyngor Llywodraethu a phenodi person i fod yn Ddirprwy Gyfarwyddwr y Cyngor Llywodraethu.

(2) Rhaid i'r personau sydd i'w penodi dan y rheoliad hwn fod yn aelodau o'r Cyngor Llywodraethu ac o Dribiwnlys Prisio.

(3) Penderfynir ar y personau sydd i'w penodi drwy fwyafrif syml o'r pleidleisiau a fwriwyd, gyda phob aelod o'r Cyngor Llywodraethu'n cael un bleidlais.

(4) Pan gynhelir etholiad dan baragraff (3), a bod y canlyniad yn un cyfartal, penderfynir pa bersonau sydd i'w penodi o blith y rhai gyda nifer cyfartal o bleidleisiau, drwy fwrw coelbren.

(**6**) O.S. 1995/3056.
(**7**) O.S. 2001/1439 (Cy.101)
(**8**) O.S. 2004/1312 (Cy.138)

(5) Ni chynhelir unrhyw etholiad arall i benodi Cyfarwyddwr neu Ddirprwy Gyfarwyddwr y Cyngor Llywodraethu, ar wahân i yn unol â'r rheoliad hwn cyn terfyn pythefnos gan ddechrau ar y dyddiad pryd y dyroddir hysbysiad am yr etholiad gan y Prif Weithredwr yn unol â pharagraff (6).

(6) Rhaid i'r hysbysiadau sy'n ofynnol o dan baragraff (5) gael eu cyflwyno i bob person sy'n aelod o'r Cyngor Llywodraethu a rhaid i'r hysbysiadau hynny gael eu cyflwyno ar y dyddiad byddant yn cael eu cyhoeddi.

(7) Lle, ar derfyn y cyfnod a bennir, na chynhaliwyd etholiad yn unol â darpariaethau blaenorol y rheoliad hwn, bydd Cynulliad Cenedlaethol Cymru, yn dilyn ymgynghori â pha aelodau bynnag o'r Cyngor Llywodraethu yr ystyria'n addas, ac yn ddarostynedig i baragraff (2), yn penodi un o'u plith i fod yn Gyfarwyddwr a/neu Ddirprwy Gyfarwyddwr fel y bo'n briodol.

(8) Bydd y Cyfarwyddwr a'r Dirprwy Gyfarwyddwr yn ddeiliaid y swydd hyd nes y bydd pa un bynnag o'r canlynol yn digwydd gyntaf—

(a) terfyn cyfnod o ddwy flynedd o'r dyddiad pryd y cychwynnodd y Cyfarwyddwr neu'r Dirprwy Gyfarwyddwr ar ei swydd;

(b) nad yw'r Cyfarwyddwr neu'r Dirprwy Gyfarwyddwr yn aelod o'r Cyngor Llywodraethu mwyach;

(c) hysbysiad o ymddiswyddiad y Cyfarwyddwr neu'r Dirprwy Gyfarwyddwr o dan baragraff (9) yn dod i rym;

(ch) hysbysiad terfynu o dan baragraff (10) yn dod i rym.

(9) Caiff Cyfarwyddwr neu Ddirprwy Gyfarwyddwr ymddiswyddo drwy roi hysbysiad o ddim llai nag un mis yn ysgrifenedig i Gynulliad Cenedlaethol Cymru.

(10) Caiff Cynulliad Cenedlaethol Cymru, yn dilyn ymgynghori â pha aelodau bynnag o'r Cyngor Llywodraethu yr ystyria'n addas, drwy roi hysbysiad ysgrifenedig i'r Cyfarwyddwr a/neu'r Dirprwy Gyfarwyddwr, fel y bo'n briodol, derfynu eu cyfnod yn y swydd.

(11) Os nad oes modd i Gyfarwyddwr y Cyngor Llywodraethu, oherwydd gwaeledd neu absenoldeb neu unrhyw reswm arall, gyflawni swyddogaethau dan y Rheoliadau hyn, yna bydd y swyddogaethau hynny, gydag awdurdod ysgrifenedig y Cyfarwyddwr, neu os na all y Cyfarwyddwr ei ddarparu, y Prif Weithredwr, yn cael eu cyflawni gan Ddirprwy Gyfarwyddwr y Cyngor Llywodraethu.

(12) Yn y rheoliad hwn—

ystyr "cyfnod a bennir" ("*prescribed period*") yw un mis gan ddechrau o 3 Ionawr 2006, neu dri mis o'r dyddiad pryd y daw swydd wag ar gael;

ystyr "Prif Weithredwr" ("*Chief Executive*") yw Prif Weithredwr interim a benodir o dan reoliad 18(1) neu Brif Weithredwr a benodir o dan reoliad 18(3).

Sefydlu'r Tribiwnlysoedd Prisio

11.—(1) Sefydlir Tribiwnlys Prisio ar gyfer pob un o'r ardaloedd a nodir yng ngholofn 1 o Atodlen 1.

(2)

(a) Bydd pob Tribiwnlys yn dwyn yr enw a roddir iddo yng ngholofn 2 o Atodlen 1.

(b) Dangosir enw Cymraeg pob Tribiwnlys Prisio yng ngholofn 2 o Atodlen 1 yn union ar ôl yr enw Saesneg.

Penodi Aelodau Tribiwnlys Prisio

12.—(1) Bydd y canlynol yn aelodau Tribiwnlys Prisio a sefydlir o dan reoliad 11, yn ddarostynedig i baragraffau canlynol y rheoliad hwn,;

(a) rhai a benodir gan y cynghorau a nodwyd yn benodol mewn perthynas â'r Tribiwnlys Prisio hwnnw yng ngholofn 4 o Atodlen 1 ("y cynghorau") a'r Llywydd ar y cyd, a

(b) rhai a benodir gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru, yn dilyn ymgynghori â Llywydd y Tribiwnlys Prisio.

(2) Uchafswm y nifer o aelodau y gall y cynghorau a'r Llywydd eu penodi yw'r nifer a bennir mewn perthynas â'r Tribiwnlys Prisio hwnnw yng ngholofn 3 o Atodlen 1, ac uchafswm y nifer o aelodau y gall cyngor a'r Llywydd eu penodi yw'r nifer a bennir mewn perthynas â'r cyngor hwnnw yng ngholofn 5 o Atodlen 1.

(3) Isafswm y nifer o aelodau y mae'n rhaid i'r cynghorau a'r Llywydd eu penodi yw dwy ran o dair o'r nifer a bennir mewn perthynas â'r Tribiwnlys Prisio hwnnw yng ngholofn 3 o Atodlen 1, ac isafswm y nifer o aelodau y mae'n rhaid i gyngor a'r Llywydd eu penodi yw dwy ran o dair o'r nifer a bennir mewn perthynas â'r cyngor hwnnw yng ngholofn 5 o Atodlen 1.

(4) Yn ddarostynedig i reoliad 13(2), ar 3 Ionawr 2006, bydd pob aelod o hen Dribiwnlys a benodir gan Gyngor a Llywydd yr hen Dribiwnlys hwnnw'n cael eu penodi'n aelodau o'r Tribiwnlys Prisio ar gyfer yr ardal yr oedd yr hen Dribiwnlys yn gweithredu ynddi'n flaenorol.

(5) I bwrpas y rheoliad hwn, ystyrir penodiadau a wnaed dan baragraff (4) fel pe baent wedi'u gwneud gan y cyngor a benododd yr aelod i wasanaethu ar yr hen Dribiwnlys, a'r Llywydd.

(6) Caiff Cynulliad Cenedlaethol Cymru benodi aelodau i bob Tribiwnlys Prisio a enwir yng ngholofn 2 o Atodlen 1.

(7) Ar 3 Ionawr 2006, bydd pob aelod o hen Dribiwnlys a benodir gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru yn cael eu penodi'n aelodau o'r Tribiwnlys Prisio ar gyfer yr ardal yr oedd yr hen Dribiwnlys hwnnw'n gweithredu ynddo'n flaenorol.

(8) Ar derfyn tri mis ers i sedd ddod yn wag ar Dribiwnlys Prisio, lle bo cyngor a Llywydd y Tribiwnlys Prisio wedi methu â gwneud penodiad yn unol â pharagraff (1), caiff Cynulliad Cenedlaethol Cymru wneud y penodiad hwnnw, yn dilyn ymgynghori â Llywydd y Tribiwnlys Prisio.

(9) Ni fydd unrhyw benodiad o dan baragraff (1) yn ddilys, os bydd ei effaith yn golygu fod y nifer o aelodau o'r Tribiwnlys Prisio a benodir gan y cyngor hwnnw a'r Llywydd ac sy'n aelodau o'r cyngor, yn uwch na'r un rhan o dair o gyfanswm aelodau'r Tribiwnlys Prisio a benodir gan y cyngor hwnnw a'r Llywydd.

(10) Ni ddylid dehongli fod paragraff (9) yn effeithio ar ddilysrwydd penodiad aelod o Dribiwnlys Prisio sy'n dod yn aelod o gyngor ar ôl i benodiad y person hwnnw ddod i rym.

(11) Ni ddylid dehongli fod paragraff (9) yn effeithio ar ddilysrwydd penodiad aelod o Dribiwnlys Prisio a oedd, ac sy'n parhau'n aelod o gyngor, os, ar yr adeg y daeth penodiad y person hwnnw i rym, nad oedd y nifer o aelodau o'r Tribiwnlys Prisio a benodir gan y cyngor hwnnw a'r Llywydd, a oedd yn aelodau o'r cyngor, yn fwy na chyfanswm y nifer o aelodau'r Tribiwnlys Prisio a benodir gan y cyngor hwnnw a'r Llywydd.

(12) Os bydd nifer yr aelodau o Dribiwnlys Prisio, a benodir gan gyngor a'r Llywydd, sy'n aelodau o'r cyngor hwnnw, yn uwch nag un rhan o dair o gyfanswm aelodau'r Tribiwnlys Prisio a benodir gan y cyngor hwnnw a'r Llywydd, rhaid i'r cyngor hwnnw a'r Llywydd, o fewn chwe mis, wneud y fath benodiadau ar y cyd ag sy'n angenrheidiol dan baragraff (1)(a) i alluogi penodiadau'r cyngor hwnnw a'r Llywydd dan baragraff (1)(a) i gydymffurfio â pharagraff (9) y rheoliad hwn.

(13) Ar derfyn tri mis, pan fo cyngor a'r Llywydd wedi methu â gwneud y fath benodiadau ag sydd angen yn unol â pharagraffau (1)(a) a (12), caiff y penodiadau hynny eu gwneud gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru yn dilyn ymgynghori â Llywydd y Tribiwnlys Prisio hwnnw.